

Accountantsverslag

Gemeenschappelijke Regeling Regio West-Brabant

Boekjaar 2018

Vertrouwelijk

Aan het bestuur en de directie van de
Gemeenschappelijke Regeling Regio West-Brabant
Roosendaalseweg 4
4875 AA ETTEN-LEUR

Breda, juli 2019

Betreft: accountantsverslag bij de jaarrekening 2018

Geachte leden van het bestuur,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2018 van Gemeenschappelijke Regeling Regio West-Brabant (hierna: Regio West-Brabant) afgerond. In dit accountantsverslag informeren wij u over onze bevindingen.

De onderwerpen die in dit verslag aan de orde komen, hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening.

Wij bedanken de medewerkers van Regio West-Brabant voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van ons accountantsverslag. Wij constateren dat gezien aanscherping van wet en regelgeving en de wisseling van medewerkers binnen de Regio West-Brabant de controledruk aanzienlijk is toegenomen wat zowel voor de organisatie als voor ons heeft geleid tot een significante hogere ureninzet ten opzichte van voorgaande jaren.

Wij vertrouwen erop u hiermede van dienst te zijn geweest.

Inhouds- opgave

Aanbiedingsbrief	2
1. Bestuurlijke samenvatting	4
2. Aard en reikwijdte van de werkzaamheden	6
3. Interne beheersing	13
4. Bijlagen	16

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting

Als accountant van Regio West-Brabant hebben wij de controle van de jaarrekening uitgevoerd op basis van de kaders en normen die door de wetgever als ook door u als algemeen bestuur aan ons zijn meegegeven. In dit accountantsverslag doen wij verslag van de uitkomsten van ons onderzoek naar de getrouwheid en de rechtmatige totstandkoming van de lasten en baten en de activa en passiva in de jaarrekening 2018.

In hoofdstuk 2 geven wij inzicht in de aard en reikwijdte van de werkzaamheden. Hierin worden onder andere de toleranties benoemd en de gekozen controleaanpak. De bij onze controle van de jaarrekening 2018 toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% (€ 212.000) en voor onzekerheden 3% (€ 636.000) van de totale lasten. Wij hebben op het gebied van de rechtmatigheid een fout geconstateerd die meeweegt in het oordeel maar niet leidt tot een aanpassing van ons oordeel.

In dit hoofdstuk van het accountantsverslag gaan wij met name in op die zaken die van belang zijn voor u als algemeen bestuur. Wij ondersteunen u daarbij in uw controlerende rol en uw besluitvorming rondom de jaarrekening. Bij de jaarrekening zullen wij een goedkeurende controleverklaring met beperking tot getrouwheid als ook met betrekking tot de rechtmatigheid verstrekken.

In hoofdstuk 4 geven wij inzicht in de interne beheersing. We constateren dat middels gegevensgerichte werkzaamheden de risico's vanuit interim-controle zijn ondervangen. Wel hebben wij diverse bemerkingen uit de controle die grotendeels ook in voorgaand jaar speelden cq bij de managementletter zijn gerapporteerd echter geen opvolging hebben gehad. Wij verzoeken de organisatie hier kritisch op te zijn.

In dit hoofdstuk gaan wij tevens in op een aantal overige onderwerpen waarover wij dienen te rapporteren. Dit betreffen de onafhankelijkheid van ons als accountant, de wijze waarop wij in onze controle omgaan met fraude en onze conclusie ten aanzien van de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Wij hebben geen signalen van fraude geconstateerd. Daarnaast zijn wij onafhankelijk van de Regio West-Brabant.

Aard en reikwijdte van de werkzaamheden

Een goedkeurend oordeel bij uw jaarrekening

Een goedkeurende verklaring over getrouwheid en rechtmatigheid

De door ons geconstateerde ongecorrigeerde controleverschillen inzake getrouwheid en rechtmatigheid blijven binnen de door u gestelde goedkeuringstoleranties. Daarom geeft onze controleverklaring de volgende oordelen:

Getrouwheid	Goedkeurend
Rechtmatigheid	Goedkeurend

Uit de controle is geen sprake van geconstateerde en niet gecorrigeerde controleverschillen die groter zijn dan de rapporteringstolerantie voor getrouwheid (€ 25.000).

Tabel ongecorrigeerde fouten en onzekerheden getrouwheid (x € 1.000)

Bevinding	Ref.	Fout	Onzeker
			-
Totaal			-
Goedkeuringstolerantie getrouwheid		212	636

Wij hebben wel rechtmatigheidsfouten (die geen impact hebben op de getrouwheid) geconstateerd, welke zijn opgenomen in onderstaande overzicht. Rechtmatigheidsfouten kunnen niet gesaldeerd worden.

Tabel ongecorrigeerde fouten en onzekerheden rechtmatigheid (x € 1.000)

Bevinding	Ref.	Fout	Onzeker
Aanbestedingen		71	-
Totaal		71	-
Goedkeuringstolerantie rechtmatigheid		212	636

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het BBV

Het bestuur heeft in de jaarrekening 2018 de voorschriften van het BBV gevolgd. Dit betekent dat geen materiële alternatieve verwerkingswijzen zijn gehanteerd.

Daarnaast zijn naar onze mening de door het bestuur gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Uw gemeenschappelijke regeling heeft gedurende 2018 geen vrijwillige wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. De wijzigingen van verslaggevingsgrondslagen die het BBV met ingang van 2018 voorschrijft zijn door de organisatie opgevolgd.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening.

Gemaakte schattingen in de jaarrekening

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het bestuur belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het bestuur heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende toelichting. Voor wat betreft de belangrijkste schattingen die ook in het voorgaande jaar relevant waren, is onze conclusie dat deze gebaseerd zijn op consistente uitgangspunten en veronderstellingen.

Gemaakte schatting	2018	2017
Toerekening subsidie baten en lasten	●	●
<i>Toelichting:</i>		
<i>Wij constateren dat de toerekening van interne uren aan subsidieprojecten in basis niet plaatsvindt. Conform voorgaand jaar is hierdoor sprake van afwijkingen in de jaarrekening die in de definitieve versie van de jaarrekening zijn verwerkt. Zie verderop in dit hoofdstuk.</i>		
Waardering van uw vorderingen	●	●
<i>Toelichting:</i>		
<i>Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de vorderingen een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw vorderingen.</i>		

Legenda status:

● = evenwichtig   ● = optimistisch   ● = voorzichtig   ● = controleverschil

Rechtmatigheid

Europese aanbestedingsrichtlijnen

In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2018 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. De organisatie heeft naar aanleiding van de opmerkingen in onze managementletter pas laat acties ondernomen om aan te tonen dat voldaan is aan de geldende wet en regelgeving rondom aanbesteden. De conclusie van het onderzoek is dat er sprake is van 1 verplichting die niet rechtmatig is aanbesteed die doorloopt uit eerdere jaren (€ 71.000).

In januari 2019 zijn de vereisten rondom controle en documentatie van aanbesteden aanzienlijk aangescherpt. Dit heeft ertoe geleid dat de controle veel intensiever is geweest dan in voorgaande jaren. Wij constateren dat dit niet heeft geleid tot het constateren dat meer aanbestedingen niet rechtmatig hebben plaatsgevonden maar concluderen wel met de organisatie dat de documentatie ten aanzien van de inkoopdossiers dient te verbeteren. De discussie heeft geleid tot scherper inzicht wanneer welke procedurele acties nodig zijn.

Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2018, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door het bestuur zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het bestuur, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan het bestuur van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van het bestuur.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2018 van de Commissie BBV.

In de kadernota is opgenomen dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma.

Wij constateren de volgende overschrijdingen op lastenniveau per programma ten opzichte van de gewijzigde begroting (groter dan de opgegeven rapporteringstolerantie).

Lastenoverschrijding programma	Begrotingsafwijking
Programma 2 Economie (totaal € 0,4 miljoen)	De overschrijding wordt veroorzaakt door kosten subsidies O&O welke gedekt worden vanuit de baten O&O. In de begroting is dit onder een ander programma verantwoord. Wij adviseren u bij de inrichting van de begroting een goede keuze te maken en deze te volgen in plaats van de verantwoording te laten afwijken. De baten dekken de kosten. De overschrijding weegt daarom niet mee in ons oordeel.
Programma 5 Uitvoerende taken (totaal € 0,1 miljoen)	De overschrijding heeft te maken met extra kosten voor het mobiliteitscentrum. Deze kosten worden gedekt vanuit de baten. Wij constateren wel dat de extra kosten geen directe relatie met de aanvullende baten hebben en adviseren in de toekomst eerder het bestuur op de hoogte te brengen van overschrijdingen cq de begroting tussentijds aan te passen. Deze overschrijdingen tellen niet mee in ons oordeel.

Mutaties in de reserves

De mutaties in de reserves zoals opgenomen in de jaarrekening kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Gewijzigde begroting	Jaarrekening	Vershil
Dotaties	283	283	-
Onttrekkingen	-880	-703	177
Saldo mutaties in de reserves	-597	-420	177

De mutatie reserves wordt onderbouwd met de besluitvorming resultaatbestemming 2017. Wij constateren dat de besluitvorming niet dermate transparant is waardoor onduidelijkheid bestaat over de wijze van verwerken. Dit betreft met name of het rekeningresultaat wordt aangewend om kosten die doorlopen in het nieuwe boekjaar te dekken of dat dit saldo aan een reserve wordt toegevoegd. Wij verzoeken de organisatie beter inzichtelijk te maken welk voorstel wordt voorgelegd aan het bestuur.

Niet financiële beheershandelingen

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw organisatie heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Overige bevindingen

Schatkistbankieren

In 2018 heeft de Regio West Brabant op kwartaalbasis Q1 en Q2 de limiet voor schatkistbankieren overschreden, zoals ook in de jaarrekening is toegelicht. Het niet voldoen aan de verplichtingen tot schatkistbankieren leidt tot een rechtmatigheidsfout. Deze rechtmatigheidsfout wordt echter alleen formeel gerapporteerd en weegt niet mee in ons oordeel inzake de rechtmatigheid. Wij constateren dat dit een terugkerende trend is en verzoeken de organisatie beter te sturen op de naleving van het schatkistbankieren.

Tussenrekeningen onder de overlopende passiva

Wij constateren dat het inzicht van de openstaande saldo op tussenrekeningen in de administratie verbeterd dient te worden als ook dat het van belang is dat deze opgeschoond worden. Er is nog sprake van openstaande posten uit 2012 waarvan wij verwachten dat de organisatie deze reeds zou hebben afgewikkeld. Daarnaast constateren wij dat vorderingen en schulden gesaldeerd zijn opgenomen wat het inzicht niet verbetert. Wij adviseren de organisatie in 2019 een grondige analyse uit te voeren, acties te ondernemen om openstaande items op te lossen zodat de controle 2019 op dit onderdeel aanzienlijk efficiënter kan verlopen.

Vooruitontvangen subsidiegelden

Onder de overlopende passiva zijn diverse nog te besteden subsidies verantwoord. Wij constateren dat bij veel van deze subsidies bij de aanvraag rekening is gehouden met intern te maken uren die gedekt worden uit deze subsidiegelden. In 2017 hebben wij in ons accountantsverslag uitgebreid gerapporteerd dat jaarlijks een toerekening van interne uren dient plaats te vinden als binnen de subsidie sprake is van dekking voor interne uren en dat dit niet pas achteraf kan plaatsvinden omdat dit geen matching geeft tussen het moment waar de kosten worden gemaakt en de baten worden verantwoord. In 2018 heeft de organisatie aan dit punt onvoldoende opvolging gegeven. Vanuit de jaarrekeningcontrole hebben wij de jaarrekening op dit punt laten aanpassen waardoor het resultaat € 120.000 hoger is geworden. Wij willen de organisatie verzoeken dit in 2019 wel direct correct te verantwoorden om correcties achteraf te voorkomen.

Gelden Publiek Maatwerk

Met betrekking tot de inzet van Publiek Maatwerkers (Puma's) constateren wij dat de inzet plaatsvindt tegen een al jaren vast tarief van € 50 per uur. Wij constateren dat hier geen vastlegging van plaatsvindt met de afnemers van deze diensten. Wij adviseren dit vanaf 2019 expliciet vast te leggen cq bestuurlijk te laten besluiten zodat wij in de controle kunnen vaststellen dat dit correct door de organisatie wordt uitgevoerd.

O&O fonds

Als bijlage bij de jaarrekening zijn 2 overzichten opgenomen inzake het O&O fonds. Wij constateren dat het eerste overzicht inzicht geeft in de werkelijke betalingen en ontvangsten die op 2018 betrekking hebben. Het 2^e overzicht adviseren wij in de toekomst aan te passen omdat onduidelijk is wat hier wordt weergegeven. De € 175 waar dit overzicht op eindigt is niet de balansstand ultimo 2018 zoals deze in de jaarrekening is verantwoord omdat de vooruitontvangen O&O fonds gelden ultimo 2018 € 385.808 bedragen.

Wij vinden het voor de participanten wel van belang om inzichtelijk te maken welke toezeggingen als gedaan zijn maar nog niet tot betalingen hebben geleid. Dit is naar alle waarschijnlijk hier beoogd met het overzicht in de bijlagen. Voor 2019 adviseren wij de organisatie goed vast te stellen welke verplichtingen zijn aangegaan maar nog niet betaald en of deze als verplichting in de balans moeten worden verwerkt of dat deze als niet uit de balans blijvende verplichtingen moeten worden verantwoord.

Doorbelastingen

Wij constateren dat er geen goede beschrijving is van de wijze waarop de doorbelasting van kosten naar producten / programma is. Hierdoor is het in onze controle voor de organisatie moeilijk geweest om ons mee te nemen hoe de werkelijke kosten in de jaarrekening zijn toebedeeld naar programma's en of dit aansluit met hetgeen in de begroting was opgenomen. Wij adviseren u voor 2019 dit te beschrijven zodat de administratieve verwerking en de controle hierop vereenvoudigd wordt.

WNT

WNT verantwoording

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2018 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

De naleving van de anticumulatiebepaling maakt geen onderdeel meer uit van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

Interne beheersing

Interne beheersing

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2018 van uw gemeenschappelijke regeling hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw gemeenschappelijke regeling, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven.

Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Bevindingen interne beheersing

In onze managementletter 2018 hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2018 opgenomen. In deze managementletter hebben wij aangegeven welke zaken vóór de jaarrekeningcontrole 2018 opgepakt zouden moeten zijn.

Wij constateren dat onze aanbevelingen ten aanzien van de jaarrekening grotendeels niet waren opgevolgd. Dit heeft tot aanzienlijke extra inzet van zowel de medewerkers van de Regio West-Brabant als van ons gevergd om deze onderwerpen alsnog opgeleverd, gecontroleerd en aangepast te krijgen in de jaarrekening. Dit betreft met name de subsidies, spend-analyse en prestatielevering. Wij zullen met de organisatie in overleg gaan hoe dit in 2019 kan worden voorkomen.

Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Fraude en naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is primair verantwoordelijk voor het voorkomen van fraude, het naleven van wet- en regelgeving en voor een cultuur van eerlijkheid en integriteit en dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude en overtreding van wet- en regelgeving zo veel mogelijk te beperken. Het bestuur is verantwoordelijk voor het toezicht op het bestuur in de uitvoering van deze taken.

Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het bestuur gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Ten behoeve van onze jaarrekeningcontrole identificeren wij, in het kader van NV COS 240/250, de risico's met betrekking tot fraude en overtreding van wet- en regelgeving en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en signaleren van (materiële) fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Voor zover relevant voor onze controle voeren wij gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit. Onze controle is echter niet specifiek gericht op het signaleren van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. In het kader van onze controle hebben wij geen bevindingen te melden met betrekking tot fraude.

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij informeren het bestuur over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin het bestuur in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's

Uw gemeenschappelijke regeling maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw gemeenschappelijke regeling te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking "Corruptie, werkzaamheden van de accountant" verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid. De Regio West-Brabant beschikt over beschreven procedures ten aanzien van de samenwerking met derden en een intern inkoop- en aanbestedingsbeleid aangevuld met gedragsregels voor de juiste mindset van de medewerkers. Zichtbare monitoring op de werking en naleving van dit beleid is een aandachtspunt voor uw organisatie.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- Detailcontrole op de inkopen en aanbestedingen om vast te stellen dat alle inkopen conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed.
- Door middel van een steekproef vaststellen of voor alle inkopen welke in rekening zijn gebracht aan de gemeenschappelijke regeling ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij.

- Door middel van een steekproef vaststellen of bij alle materiële grondaankopen en –verkoop door de gemeenschappelijke regeling vastgestelde procedures in materiële zin zijn gevolgd.
- Door middel van een steekproef vaststellen of alle verstrekte subsidies in overeenstemming met de geldende interne wet- en regelgeving zijn verstrekt.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

Bijlagen

Bijlage A – Reikwijdte van de controlewerkzaamheden

Opzet en reikwijdte van de controle

Onze controle is gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Niet uitgesloten is dat afwijkingen voorkomen die voor de jaarrekening als geheel niet van belang zijn. Op grond van het Bado stelt het bestuur de goedkeuringstolerantie vast, die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

Op grond van de jaarrekening 2018 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 212.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 363% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden. Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen. Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door het bestuur bepaald op € 25.000.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1 < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3 < 10%	≥ 10%	-

Ons onderzoek richt zich niet specifiek op het ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het bestuur. De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude.

Controleopdracht

De opdracht tot controle van de jaarrekening is uitgevoerd conform de met u gemaakte afspraken die zijn vastgelegd in de opdrachtbevestiging. De jaarrekeningcontrole is gericht op het uitbrengen van een onafhankelijk oordeel omtrent de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2018 van de Regio West-Brabant. Het is de verantwoordelijkheid van het bestuur om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het door het bestuur vastgestelde controleprotocol en het controleprotocol Wet normering topinkomens 2018 vallen. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Bijlage B – Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van de Regio West-Brabant

Baker Tilly (Netherlands) N.V. heeft diverse organisatorische maatregelen getroffen om zijn onafhankelijkheid en die van zijn medewerkers te waarborgen. Deze maatregelen omvatten onder meer:

- voorschriften en procedures omtrent onafhankelijkheid. Deze voorschriften voor professioneel gedrag op het gebied van kwaliteit en onafhankelijkheid zijn opgenomen in de Gedragscode van Baker Tilly. Deze Gedragscode geldt voor iedere medewerker van Baker Tilly en wordt natuurlijk steeds geactualiseerd;
- jaarlijkse bevestiging van onafhankelijkheid door partners en medewerkers van Baker Tilly en ondersteunende stafdiensten;
- cliënt- en opdrachtacceptatieprocedures, waaronder een beoordeling, of er sprake is van mogelijk conflicterende diensten;
- intern en extern kwaliteitsonderzoek;
- reviews door externe toetsers die niet bij de opdracht betrokken zijn, ter waarborging van een deugdelijke grondslag/deskundig oordeel;
- rotatie van externe accountants op de opdracht.

Op grond van dit verslag zijn wij van mening dat wij in relatie tot uw organisatie, in overeenstemming met de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en artikel 24a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), onafhankelijk hebben gefunctioneerd en dat de objectiviteit van onze oordeelsvorming in het afgelopen jaar niet is aangetast.

Bijlage C – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2018 onderkend:

- schattingen en toelichtingen in de jaarrekening;
- aanbestedingen;
- WNT-bijlage;
- Volledigheid opbrengsten.

Inschakeling van externe deskundigen

Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van externe deskundigen.

Significante uitdagingen/moeilijkheden tijdens de controle

Ten aanzien van de aanbestedingen / spendanalyse is sprake geweest van significante uitdagingen die veroorzaakt worden door de aangescherpte wet en regelgeving van begin 2019.

Significante schattingsposten

De belangrijkste schattingsposten binnen de jaarrekening van de Regio West-Brabant betreffen:

- waardering van uw vorderingen;
- Toerekening kosten aan subsidiegelden.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de gemeenschappelijke regeling beoordelen wij deze door het bestuur gemaakte schattingen. Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden concluderen wij dat de gemaakte schattingen door het bestuur aanvaardbaar zijn.

Bijlage D – Urenbesteding

Opbouw en inzet controleteam

Het controleteam heeft tot op heden 386 uren aan de controle besteed. Het verwachte aantal te besteden uren was 152. In de onderstaande tabel zijn deze uren uitgesplitst naar functieniveaus binnen het team.

Overzicht bestede uren	Budget	Werkelijk
Partner	23	25
Junior manager	37	93
Overige teamleden	92	268
Totaal	152	386

Deze teamopbouw en de inzet van het team heeft geleid tot een kwalitatief goede controle. De hogere uren inzet wordt verklaard door aanscherping wet en regelgeving en de toename controledruk vanuit toezichthouders als ook extra inzet die nodig is geweest om de leemten in de beheersing / oplevering te ondervangen.

Contactgegevens

drs. R. (Rik) Opendorp

Partner

06 100 904 64

r.opendorp@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Bijster 39

4817 HZ BREDA

Postbus 3814

4800 DV BREDA

T: 076 525 00 00